Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych. — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni. — Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni. — Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefon № 389.

Abonament: na miesiąc grudzień 1924 r. na poczcie: 96 groszy, w ekspedycji: 90 groszy. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łamowe jeden milim. w wyż 5 grosze — przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru. — Telef. № 389

№ 150 | Września, wtorek, dnia 23 grudnia 1924 | Rok VI

Z Sejmu i Senatu.

Warszawa, 20. 12. Obiegają pogłoski, jakoby min. Thugutt zobowiązał się wobec socjalistów, że trzej posłowie ukraińscy nie będą wydani sądom.

Po awanturach komunistyczno-hajdamackich przyjęto wczoraj w toku dalszych obrad Sejmu w trzeciem czytaniu: 1. nowelę do ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, 2. ustawę o kosztach leczenia ubogich Żydów — z odrzuceniem poprawek, zgłoszonych przez posłów żydowskich, 3. projekt ustawy o potrąceniu z uposażeń osób wojskowych oraz w 2. czytaniu projekt ustawy o Radzie Opieki Społecznej. W dyskusji nad projektem ustawy o z kresie mocy obowiązującej przepisów w sprawie przejścia na własność państwa ziem niektórych powiatach oraz nad ustawą o nadaniu ziem żołnierzom pos. Bon (N. P. Chł.) protestował przeciw ustawom i stawił wniosek, aby je odesłać do komisji, celem zlikwidowania wogóle osadnictwa wojskowego na Kresach. Wniosek Bona udrzucono i ustawy przyjęto.

Przyjęto kilka rezolucyj w sprawie zakupu koni dla wojska w kraju, w sprawie gospodarki w państw. żupach solnych i w sprawie organizacji zarządów lasów państwowych. W końcu odesłano w 1. czytaniu projekt ustawy o pracownikach domowych.

Następne posiedzenie 20 stycznia o godz. 16. Komisje zbierają się 12 stycznia.

Sprawa pożyczek państw. w Senacie.

Warszawa, 20. 12. Podczas wczorajszych obrad Senatu załatwiono cały szereg nowel, ustaw i wniosków oraz przyjęto prowizorjum budżetowe na styczeń i luty r. 1925 bez zmian.

Przyjęto m. in. rezolucję Komisji Gosp. Społecznego i Prawniczej w sprawie waloryzacji pożyczek państwowych. Senat stanął na stanowisku, że należy wydać ustawę o możliwie najkorzystniejszej waloryzacji pożyczek państwowych i pochodzących od wierzycieli zagranicznych wkładów oszczędnościowych P.K.O. z wykluczeniem jednak zysków dla wierzycieli państwowych.

W dyskusji zabrał głos wicemin. Skarbu p. Klarner, przeciwstawiając się temu żądaniu. Minister dowodził, że nasza waloryzacja jest korzystniejsza niż niemiecka i czechosłowacka. We Francji także wypłacają należytości wojenne w zdewaluowanych frankach papierowych zamiast we frankach złotych. Min. Skarbu otrzymuje paczki marek polskich od zagranicznych nabywców, którzy żądają zwaloryzowania tych sum. Nie domagają się jednak od własnego rządu wypłacenia należności pełnej wartości. Gdyby możliwem było sprawiedliwsze uregulowanie tej sprawy, min. Skarbu nie miałby nic przeciwko temu. Rezolucję Komisji przyjęto.

Następne posiedzenie Senatu 15. I. 1925 r. o godz. 16.

Czwarty rozbiór Polski

Pod takim tytułem gazeta „Action Française" zamieściła artykuł, którego podajemy główną treść:

Świeżo mianowany ambasador francuski w Bolszewji p. Herbette wynurzył się do korespondenta gazety szwajcarsko-niemieckiej, Müllera, w następujące słowa.

„Sprostowanie granicy wschodniej (to znaczy naszej zachodniej) stanowi zagadnienie bardziej zawikłane. Wiemy że co do tego całe Niemcy są zgodne. Ale, z drugiej strony, musimy stosować względy szczególne względem Polski. Jedyna droga ku temu najbliższa jest przez Rosję. Gdyśmy w Genewie próbowali uzyskać przystąpienie Niemiec do Ligi Narodów, nasi delegaci zdawali sobie sprawę, że w takim razie nie można jednocześnie unikać i kontaktu z Rosją.

Artykuł 16 Paktu Ligi Narodów, przepisujący członkom obowiązek wzajemnej pomocy militarnej, stawia Niemców wobec palącej kwestji: „Czy możemy, my rozbrojeni, przyjąć na siebie zobowiązanie do zezwolenia na przemarsz armji Ligi Narodów przeciwko Rosji? Rozstrzygnięcie polega na przedwstępnem porozumieniu się z Rosją, co do jej polityki zewnętrznej w punkcie, dotyczącym Polski".

Jeżeli to wogóle ma jakikolwiek sens, pisze od siebie wspomniane pismo francuskie, to p. Herbette wysłany jest do Moskwy, aby negocjować ze „szczególnemi względami" czwarty rozbiór Polski.

Na wspomnienie w tekście powyższym wynurzenia p. Herbette'a (wszystkie pisma niemieckie nie wyłączając socjalistycznych, przedrukowały je już w dn. 8 listopada) w dn. 15 listopada rząd francuski ogłosił notę, jak się mówi, „dementującą", to jest zaprzeczającą.

O tej nocie pisze arcy-ostrożnie staruszek prasy francuskiej „Journal des Debats", jest ona jednocześnie i potwierdzającą, bo nie zaprzecza, że rozmowa się odbyła, a korespondenta p. Müllera nazywa osobą o „wielkiej uczciwości intelektualnej".

Gdzie tu prawda? Zapytujemy p. min. Skrzyńskiego, na którym w tym wypadku, ciąży wyłączna odpowiedzialność za obronę interesów Polski. Czy jest to dalszy ciąg sesyj genewskich i Mac Donalda „Ślązaka"?

Nie mamy prawa niczego się domyślać w sprawie, której waga przekracza wszelkie zakresy dyplomacji salonowej.

Wiadomości polityczne.

— Anglja zmienia swą politykę wobec Polski w kierunku bardziej przyjaźnym. Postanowiła bowiem na rok 1926 nie wyznaczać obywatela angielskiego na stanowisko wysokiego komisarza w Gdańsku.

— **Niemiecki związek** „Szuc- i Trucbund", na którego czele stoją Ludendorff i Hindenburg wydał odezwę do utworzenia frontu samoobrony przeciw zakusom polskim na Prusy Wschodnie. Do obrony Niemiec mają stanąć wszystkie organizacje bojowe. (Dobrze o tem wiedzieć! — Red.)

— **Rząd sowiecki** zażądał ponownie od rządu duńskiego wydania Rosji wdowy po carze Aleksandrze III. a matki ostatniego cara Mikołaja II, gdyż rzekomo bierze ona udział w agitacji monarchistycznej. Rząd duński stanowczo żądaniu odmówił.

— **Rząd angielski** postanowił zamienić poselstwo ang. w Warszawie na ambasadę. Polska wstępuje powoli ale stale w rząd wielkich mocarstw.

— **W Szwajcarji** odbył się Zjazd Unji Katolickiej dla badań międzynarodowych. Polskę reprezentował ksiądz poseł Kaczyński.

— **Min. Kolei** rozszerzył zakres udzielania zwyczajnych zaliczek bezprocentowych na pobory służbowe pracownikom kolejow., etatowym.

— **Tow. im. Adama Mickiewicza** w Rzymie zorganizowało dla księży Polaków z Ameryki i seminarzystów, kształcących się w Rzymie, wykłady o literaturze i historji Polski.

O rozszerzeniu kredytu w P.K.O.

Warszawa, 19. 12. Premjer Grabski odbył wczoraj konferencję z prezesem P.K.O. p. Hubertem Linde, oraz członkami Rady zarządzającej P.K.O. w sprawie rozszerzenia działalności kredytowej P.K.O.

KRONIKA

Września, dnia 22-go grudnia 1924.

Kalendarz rzymsko-katolicki:
dziś: Zenona m., jutro: Wiktorji p.

* **Kumunikat Minist. Skarbu.** Termin do nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1925 przypada na zasadzie art. 30 ustawy z dnia 14 maja 1923 r. (Dz. U. R. Nr. 58 poz. 412) na okres od 1 listopada do końca grudnia 1924 r. Termin ten bezwarunkowo nie zostanie odroczony, jak również nie będą udzielane zezwolenia na ratalną spłatę tych należytości, a po upływie wyznaczonego terminu przystąpią niezwłocznie władze podatkowe do ścisłej kontroli przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz zajęć przemysłowych. Winni zupełnego nie wykupienia lub posiadania nieodpowiednich świadectw przemysłowych będą niezwłocznie pociągnięci do odpowiedzialności karnej na zasadzie art. 98 ustawy o państw. podatku przemysłowym w każdym zaś wypadku późniejszego wykupienia świadectwa będą musieli zapłacić odsetki za zwłokę w wysokości 4% miesięcznie.

Kino Odeon. Dnia 25, 26, 27 i 28 bm. w sali p. Kulczaka „Odeon" dane będzie szereg przedstawień kinematograficzn. z niebywałem dotąd programem. Wystarczy tylko wspomnieć o dramacie „Zemsta Sonji Bogarew" i „Pieśni Czarownic". Z powyższego programu wynika, że dyrekcja stara się by publiczn. miała możność zobaczyć filmy pierwszej wagi dotąd w naszym mieście nie wyświetlane. Podczas przedstawienia koncertować będzie orkiestra 68 pp. Radzimy zatem z tak dobrej sposobności skorzystać.

* **Wykonanie wyroku śmierci.** Prezydent Rzeczypospolitej odrzucił prośbę o ułaskawienie czterech bandytów, skazanych za napad na pociąg pod Leszną na śmierć. Wyrok wykonano.

* **Dodatki mieszkaniowe.** W związku z odnośnemi notatkami w prasie, wyjaśnić należy, że Rada Ministrów już w dniu 13 bm. uchwaliła projekt ustawy, który upoważnia Radę Ministrów do przyznania funkcjonarjuszom państwowym (wojskowym) i emerytom dodatku mieszkaniowego.

— **Gniezno.** Konsekracja nowego Biskupa-Sufragana ks. prałata-infułata Laubitza, prepozyta kapituły gnieźnieńskiej odbędz. się w niedzielę 28 grudnia br. w katedrze gnieźnieńskiej.

— **Borek.** Do tut. klasztoru włamali się złodzieje i rozbili skarbonę przed wielkim ołtarzem, dawno już nie wybieraną. — Tego samego czasu włamali się również złodzieje do kościoła farnego, lecz nic nie skradli.

* **Na ogólne żądanie!** W dziennikach lwowskich inżynier Mikołaj Halpern, żyd, ogłasza inseratami, że na „ogólne żądanie" swoich klientów dał się wychrzcić i przeszedł na wiarę katolicką. Wobec tego prasa lwowska wzywa tego pana, aby na „ogólne żądanie" został jeszcze — murzynem.

* **Wykup Włoszakowic.** Włoszakowice o które tak gorąco walczył Z.L.N. zostały przez rząd polski wykupione od Castiglioni'ego za półtora miljona zł.

O klęsce „dyplomacji" kowieńskiej.

Warszawa, 19. 12. Dzienniki łotewskie, omawiają notę Rady Ambasadorów do Litwy w sprawie Wilna nazywają odpowiedź Rady największą klęską dyplomatyczną, jaką Litwa poniosła od czasu swej niepodległości. Nota wywarła na Litwie niesłychane wrażenie. Rząd litewski zrozumiał, że ostatnie nadzieje co do uzyskania Wilna zostały pogrzebane.

O bankructwie stosunków niemiecko-litewskich.

Kowno, 19. 12. Niemiecki organ na Litwie „Litauische Rundschau" w następujący sposób charakteryzuje stosunki niemiecko-litewskie: W rozwoju stosunków litewsko-niemieckich rozróżnić można dwa następujące okresy: W pierwszym okresie przeważały przekonania kół politycznych niemieckich, a zwłaszcza wschodnio-pruskich że związek z Litwą strategicznie był korzystniejszy ze względu na zagrożone Prusy Wschodnie przez Polskę. Podnoszono również, że istnienie silnego państwa buforowego było pożyteczne dla polityki wschodniej Niemiec.

Drugi okres należy liczyć od tej chwili, gdy już znikło dla Prus Wschodnich niebezpieczeństwo pod względem militarnym. W tym to czasie Niemcy przestały się interesować Litwą i stały się raczej biernym widzem jej polityki, nie mającym chęci do ponoszenia realnych ofiar dla niej. Obecnem hasłem niemieckiej polityki wobec Litwy jest wyczekiwanie.

Wielkopolska płaci najwięcej podatków

Gdzie kontrola Państwa?

Poniżej podajemy suche zestawienie cyfr, które jaskrawo wykazują, iż najwięcej podatków płaci Wielkopolska.

Pisząc o tem, jakiś dziwny żal chwyta za serce... Jak to? Więc rząd polski nie posiada na tyle siły, aby uchylających się od podatków obywateli reszty województw pociągnąć do surowej odpowiedzialności?!

Czyż płatnik wielkopolski ma zatykać dziury w Skarbie państwowym, dziury wyrządzone przez płatników z Kongresówki i Małopolski?!

Stan średni, ponoszący największe ciężary państwowe, domaga się większej kontroli w dziedzinie podatków. Nie może pozwolić on na to, by, olbrzymie rzesze żydowsko-niemieckich płatników, w rękach których znajduje się przemysł i handel **bezwstydnie oszukiwały Skarb Państwa.**

A teraz cyfry:

Według obliczeń, dokonanych w Ministerstwie Skarbu na głowę ludności przypada w Polsce z podatków bezpośrednich, a więc: gruntowego, przemysłowego, dochodowego i majątkowego, w ciągu pierwszych 10 miesięcy rb. — średnio dla całego Państwa — 12,31 zł przyczem w b. Kongresówce przypada na głowę 15,98 zł, w Małopolsce 7,83 zł, w Wielkopolsce i na Pomorzu 20,39 zł, w Województwach Wschodnich 5,03 zł. A zatem obywatel Wielkopolski i Pomorza płaci cztery razy tyle co obywatel Kresów wschodnich.

Podatek gruntowy przypada na głowę ludności wiejskiej dla ca[łego p]aństwa w ciągu tegoż okresu czasu w kwocie 0,96 zł, przyczem w b. Kongresówce na mieszkańca ludności wiejskiej przypada 1,14 zł, w Małopolsce 0,96 zł. w Wielkopolsce i na Pomorzu 1,23 zł, w Województwach Wschodnich 0,48 zł.

Podatek przemysłowy na głowę ludności miejskiej wynosi w tymże okresie czasu: dla całego państwa 18,17 zł, dla b. Kongresówki 20,24 zł, dla Małopolski 14,76 zł, dla Wielkopolski i Pomorza 21,17 zł, dla Województw Wschodnich 10,93 zł. I tu Wielkopolska i Pomorze płaci dwa razy tyle co Kresy Wschodnie.

Podatek dochodowy na jednego mieszkańca ogółu ludności wynosi: dla całego państwa 1,04 zł, dla b. Kongresówki 1,44 zł, dla Małopolski 0,65 zł, dla Wielkopolski i Pomorza 1,77 zł, i dla Województw Wschodnich 0,18 zł. Nie do uwierzenia! Kresy Wschodnie płacą 10 razy mniej podatku dochodowego aniżeli Poznańskie.

Podatek majątkowy na 1 mieszkańca ogółu ludności całego państwa wynosi 5,54 zł, dla b. Kongresówki 7,13 zł, dla Małopolski 3,22 zł, dla Wielkopolski i Pomorza 10,08 zł, i dla Województw Wschodnich 2,30 zł.

Dość tych cyfr!

Gdzie żyjemy? A więc mamy państwo, w którem są „obywatele" i.. heloci. Część obywateli (czytaj wielkopolskich!!) utrzymuje trutniów, okłamujących kraj w żywe oczy. To są rzeczy straszne i wprost skandaliczne!

„Lech" — „Przemysłowiec"

Premjer o dorobku rocznym.

Warszawa, 20. 12. Dziś popołudniu premjer Grabski przyjął przedstawicieli prasy i wygłosił przemówienie o działalności rządu przez cały rok bieżący. Premjer przytaczał fakty dodatnie i ujemne, jakie miały miejsce szczególnie w dziedzinie skarbowości i gospodarczej.

W pierwszym kwartale wstrzymano spadek waluty i zrównoważono budżet załatwiono pożyczkę włoską, doprowadzono kolej do samowystarczalności. W drugim kwartale założono Bank Polski własnemi siłami społeczeństwa, wprowadzono nową walutę i rozpoczęto budowę portu w Gdyni.

W tym jednak kwartale bilans handlowy był ujemny i zaznaczył się początek kryzysu przemysłowego. W trzecim kwartale kryzys zwiększył się i liczba bezrobotnych doszła do 165 tys. Ceny zboża poszły w górę wskutek nieurodzaju, a w związku z tem wzrosła drożyzna i innych artykułów. Rząd łagodził kryzys udzielił bankom i P.K.O. dotacje wydawał zapomogi bezrobotnym i walczył z drożyzną.

W czwartym kwartale dochody skarbowe wzrosły, równowaga budżetowa uwidacznia się. Dochodzą do skutku układy o uporządkowanie długów polskich. W tym kwartale daje się zauważyć zwrot na lepsze, liczba bezrobotnych zmniejsza się, drożyzna zostaje zahamowana, ruch kolejowy wzrasta.

W ciągu całego roku robiono dużo dla wyposażenia armji, ożywienia robót publicznych i prywatnych. Zawarto i przygotowano wiele traktatów handlowych. Kredyty zagraniczne dla państwa i miast stają się realne. Premjer podkreślił, że sanacja Skarbu i gospodarcza została dokonana własnemi siłami społeczeństwa, co jest dowodem wielkich wartości moralnych i materjalnych narodu.

Z życia towarzystw

*„ **Czołem!** Członków Tow. Gimn. „Sokół" wzywa się do wzięcia udziału w niedzielnym pochodzie manifestacyjnym. Zarząd.

Ogłoszenie!

Dnia 30 grudnia br. o godz. 11-tej odbędzie się w ratuszu pokój nr. 6 wydzierżawienie mierzwy wydobytej z miejskich zakładów kanalizacyjnych najwięcej dającemu.

Września, dnia 16 grudnia 1924 r.

Magistrat

Sołtysiak.

Obwieszczenie!

Zgodnie z uchwałą Rady miejskiej z dnia 26. 11. 24. znosi się wszelkie dotąd powzięte uchwały dotyczące pobierania dzierżawy za liczniki i uchwala pobierać z dniem 1. 1. 25. dzierżawę za liczniki 6,— zł rocznie, płatne miesięcznie po 0,50 zł.

Również uchwalono, aby z dniem 1. 12. 24 r. pociągnąć do opłaty za światło elektr. tych wszystkich konsumentów, którzy nie zużywają dostatecznej ilości prądu i to w porze zimowej tj. od 1. 10. do 31. 3. ustalono spotrzebowanie prądu miesięcznie co najmniej 4 klw., w porze letniej 2 klw. O ile konsumenci tej ilości w oznaczonych terminach nie zużyją, pobierać się będzie odpowiednie różnice.

Września, dnia 13 grudnia 1924 r

Magistrat

Sołtysiak.